

Metodický pokyn CKO č. 19 verzia 1

Programové obdobie 2014 – 2020

Vec:	k zabezpečeniu pohľadávky RO
Určené pre:	Riadiace orgány Sprostredkovateľské orgány
Na vedomie:	Certifikačný orgán Orgán auditu Gestori horizontálnych princípov
Vydáva:	Centrálny koordinálny orgán Úrad vlády SR v súlade s kapitolou 1.2, ods. 3, písm. b) Systému riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov
Záväznosť:	Metodický pokyn má odporúčací charakter
Počet príloh:	0
Dátum vydania:	19.05.2015.
Dátum účinnosti:	19.05.2015
Schválil:	Ing. Igor Federič vedúci Úradu vlády SR

Obsah

Zoznam skratiek	3
1 Úvod	3
2 Zabezpečovacie prostriedky	4
2.1 Záložné právo ako hlavný zabezpečovací prostriedok	4
2.1.1 Zabezpečovaná pohľadávka	4
2.1.2 Záložca	5
2.1.3 Záloh (predmet záložného práva)	5
2.1.4 Postup pri zabezpečení pohľadávky	8
2.1.5 Zriadenie záložného práva	8
2.1.6 Vznik záložného práva	9
2.1.7 Postup pri výkone záložného práva	10
2.1.8 Zákonné obmedzenia pri uplatňovaní záložného práva	12
2.1.9 Odporúčané percentá akceptovania z ceny ocenenia predmetu zabezpečenia	12
2.1.10 Záložné právo v prípade súbežného zakladania predmetu projektu v prospech financujúcej banky alebo financujúcej inštitúcie	14
2.2 Ostatné druhy zabezpečovacích prostriedkov	14
2.2.1 Zádržné právo	14
2.2.2 Zmluvná pokuta	14
2.2.3 Ručenie	16
2.2.4 Banková záruka	17
2.2.5 Zabezpečovací prevod práva	17
2.2.6 Zabezpečovacie postúpenie pohľadávky	19
2.2.7 Zmenka	19
2.3 Výhody a nevýhody zabezpečovacích prostriedkov a ich úroveň zabezpečenia	20
2.4 Určenie vhodnosti zabezpečovacích prostriedkov	21
3 Faktory vplývajúce na výber zabezpečovacieho prostriedku	22
3.1 Analýza výstupov projektu	22
3.2 Analýza charakteru prijímateľa	23
3.2.1 Sektorová kategorizácia prijímateľa	23
3.2.2 Nefinančná analýza prijímateľa	25
3.3 Dĺžka trvania realizácie projektu a výška poskytovaného príspevku	26
4 Záver	26

Zoznam skratiek

RO	riadiaci orgán
SO	sprostredkovateľský orgán
ZP	zabezpečovací prostriedok
EŠIF	systém riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov
NFP	nenávratný finančný príspevok
PO	programové obdobie
VÚC	vyšší územný celok
ZoPP	zákon č. 292/2014 Z.z. o príspevku poskytovanom z EŠIF
ObčZ	zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník
ObchZ	zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník
ZCP	zákon č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch
VZP	všeobecné zmluvné podmienky
ZPP	zabezpečovací prevod práva
ZPPohl'	zabezpečovací prevod pohľadávky

1 Úvod

1. Cieľom metodického pokynu k zabezpečeniu pohľadávky, resp. pohľadávok (ďalej len „metodický pokyn“) je poskytnúť riadiacemu orgánu (ďalej len „RO“) prípadne sprostredkovateľským orgánom (ďalej len „SO“) rozhodovaciu základňu pre výber vhodného zabezpečovacieho prostriedku (ďalej len „ZP“) vzhľadom na jednotlivé kritéria a identifikované faktory, ktoré vstupujú do rozhodovacieho procesu voľby konkrétneho typu ZP.
2. V prípade písomného poverenia SO vykonávaním časti úloh RO sa postup upravený v tomto metodickom pokyne vzťahuje rovnako na SO v rozsahu danom Zmluvou o vykonávaní časti úloh riadiaceho orgánu sprostredkovateľským orgánom
3. Metodický pokyn predstavuje návod na výber najvhodnejšieho ZP, prípadne voľbu najvhodnejšej kombinácie ZP v nadväznosti na Systém riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014 – 2020 (ďalej len „Systém riadenia EŠIF“) pri poskytovaní nenávratného finančného príspevku (ďalej len „NFP“) v programovom období 2014 – 2020 a zákon č. 292/2014 Z.z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
4. Účelom metodického pokynu je efektívne zabezpečenie pohľadávky RO vo vzťahu k prijímateľom NFP a to najmä na základe posúdenia charakteru výstupov projektu, analýzy prijímateľov, dĺžky trvania realizácie projektu a výšky poskytovaného NFP.

5. Potreba metodického pokynu vychádza z rozšírenia možnosti využitia ZP v zmysle zákona č. 292/2014 Z.z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku na PO 2014-2020 a jej príloh, a to v nadväznosti na legislatívne podmienky v SR.
6. Metodický pokyn má odporúčací charakter, pričom RO na jeho základe zanalyzuje rozsah využiteľnosti ZP v podmienkach konkrétneho OP za účelom zadefinovania podmienok uplatniteľnosti ZP (kapitola 3.3.3 Systému riadenia EŠIF, ods. 2).

2 Zabezpečovacie prostriedky

2.1 Záložné právo ako hlavný zabezpečovací prostriedok

1. Záložné právo je jeden z najefektívnejších a v praxi najvyužívanejších zabezpečovacích prostriedkov používaný pri zabezpečovaní pohľadávok vznikajúcich v súvislosti poskytovaním príspevkov z fondov EÚ. Samotný zákon č. 292/2014 Z.z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o príspevku z EŠIF“) výslovne ustanovuje oprávnenie RO dohodnúť s prijímateľom príspevku zriadenie záložného práva na účely zabezpečenia budúcej pohľadávky z príspevku alebo budúcej pohľadávky z rozhodnutia (§ 34 ods. 1 zákona o príspevku z EŠIF).
2. Záložné právo je zabezpečovací inštitút, na základe ktorého je záložný veriteľ oprávnený uspokojiť sa, resp. domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky z predmetu záložného práva, ak táto pohľadávka nie je riadne a včas splnená. Záložné právo je právny inštitút vecno-právneho charakteru, a teda pri prevode alebo prechode zálohu pôsobí záložné právo voči nadobúdateľovi zálohu, ak zmluva o zriadení záložného práva alebo zákon neurčuje inak (§ 151h ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „ObčZ“). Subjektmi záložno-právneho vzťahu sú záložný veriteľ (t.j. veriteľ zabezpečovanej pohľadávky) a záložca (t.j. majiteľ predmetu záložného práva). Záložca môže byť záložným dlžníkom (dlžníkom zo zabezpečovanej pohľadávky) alebo aj tretia osoba (ochotná zaťažiť svoj majetok záložným právom).

2.1.1 Zabezpečovaná pohľadávka

1. V zmysle ustanovenia § 34 ods. 1 zákona o príspevku z EŠIF majú byť záložným právom zabezpečované nasledovné pohľadávky:
 - a) budúca pohľadávka z príspevku
 - b) budúca pohľadávka z rozhodnutia.
2. Pohľadávkou z príspevku sa rozumie pohľadávka štátu v správe poskytovateľa na vrátenie príspevku alebo jeho časti na základe poskytovateľom zisteného porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov, zmluvy alebo rozhodnutia podľa § 16 ods. 2 zo strany prijímateľa, partnera alebo užívateľa (§ 3 ods. 1 písm. j) zákona o príspevku z EŠIF).
3. Pohľadávkou z rozhodnutia sa rozumie pohľadávka štátu z právoplatného rozhodnutia poskytovateľa vydaného podľa § 41 (porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania) alebo pohľadávka štátu z právoplatného rozhodnutia príslušného orgánu

vydávajúceho rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny (§ 3 ods. 1 písm. j) zákona o príspevku z EŠIF).

4. Pohľadávka z príspevku a pohľadávka z rozhodnutia vzniknú v prípade, ak nastanú príslušné zákonom predpokladané skutočnosti (zistenie porušenia všeobecne záväzných predpisov, právoplatné rozhodnutie príslušného orgánu atď.), a teda pri poskytovaní NFP žiadna z týchto pohľadávok nemôže existovať (ide o tzv. budúce pohľadávky). Podľa § 151c ods. 2 ObčZ možno záložným právom platne zabezpečiť aj pohľadávku, ktorá vznikne v budúcnosti alebo ktorej vznik závisí od splnenia podmienky.
5. Ako vyplýva z ustanovenia § 3 zákona o príspevku z EŠIF:
 - a) veriteľom pohľadávky z príspevku a pohľadávky z rozhodnutia je štát (ide o pohľadávku štátu, ktorej správcom je poskytovateľ)
 - b) dlžníkom pohľadávky z príspevku a pohľadávky z rozhodnutia je prijímateľ, partner alebo užívateľ, resp. osoba uvedená v právoplatnom rozhodnutí príslušného orgánu
 - c) obsahom pohľadávky je peňažný záväzok na vrátenie NFP alebo jeho časti.

2.1.2 Záložca

1. Vzhľadom na skutočnosť, že záložné právo možno zriadiť na vec, byt a na nebytový priestor vo vlastníctve záložcu, alebo na právo a na inú majetkovú hodnotu, ktoré patria záložcovi (§ 151d ods. 3 ObčZ), je pre určenie potenciálneho predmetu záložného práva nevyhnutné vymedziť okruh možných záložcov.
2. Ustanovenie § 34 ods. 1 zákona o príspevku z EŠIF určuje vymedzenie záložcov. Za potenciálneho záložcu zákon o príspevku z EŠIF explicitne označuje:
 - a) prijímateľa (dlžník je zároveň záložcom),
 - b) partnera,
 - c) užívateľa,
 - d) dodávateľa,
 - e) akúkoľvek inú osobu, vlastniacu majetok, na ktorý možno platne zriadiť záložné právo.
3. Záložcom teda môže byť v zásade akákoľvek osoba, ktorá je ochotná dobrovoľne zaťažiť jej patriace majetkové hodnoty záložným právom.

2.1.3 Záloh (predmet záložného práva)

1. V zmysle § 151d ObčZ je záloh predmet záložného práva, z ktorého je záložný veriteľ oprávnený sa uspokojiť, resp. domáhať sa uspokojenia svojej pohľadávky. Základným predpokladom pre spôsobilosť určitého predmetu právnych vzťahov byť platne zaťaženým záložným právom (byť predmetom záložného práva) je jeho prevoditeľnosť. Zálohom môžu byť predmety právnych vzťahov, ktoré v čase zriadenia (a vzniku) záložného práva existujú, ale aj také predmety právnych vzťahov, ktoré záložca nadobudne v budúcnosti, a to aj vtedy, ak vzniknú v budúcnosti alebo ktorých vznik závisí od splnenia podmienky.
2. Podľa ustanovenia § 151d ObčZ zálohom môže byť vec, právo, iná majetková hodnota, byt a nebytový priestor, ale aj súbor vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt, podnik

alebo časť podniku, alebo iná hromadná vec. Pokiaľ zmluva o zriadení záložného práva neustanovuje inak, záložné právo sa vzťahuje nielen na záloh, ale aj na jeho súčasti, plody, úžitky a príslušenstvo.

3. Predmetom záložného práva môžu byť najmä:

- a) **hnutel'né veci** - zálohom môžu byť v zásade akékoľvek hnutel'né veci bez ohľadu na to, či ich možno v čase zriadenia záložného práva individuálne identifikovať (napr. automobily, stroje atď.), alebo ich možno určiť len opisom (napr. zásoby, suroviny nachádzajúce sa na určitom mieste).
- b) **nehnutel'nosti** - predmetom záložného práva môžu byť nielen pozemky a stavby spojené so zemou pevným základom (§ 119 ods. 2 ObčZ), ale aj byty a nebytové priestory, ktorých vlastníctvo je upravené zákonom č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov. Nehnutel'nosti sú vzhľadom na ich schopnosť zachovať svoju hodnotu frekventovaným a odporúčaným predmetom záložného práva.
- c) **spoluvlastnícky podiel k veci** - záložným právom možno zaťažiť aj spoluvlastnícky podiel k hnutel'nej alebo nehnuteľnej veci. Speňažiteľnosť spoluvlastníckeho podielu v rámci výkonu záložného práva je problematická vzhľadom na skutočnosť, že právo spoluvlastníka k veci je limitované spoluvlastníckym právom ostatných spoluvlastníkov (spoluvlastník napríklad nemôže sám disponovať s celou vecou, atď.). Z uvedeného dôvodu existuje veľmi obmedzený okruh záujemcov (ak vôbec) o nadobudnutie spoluvlastníckeho podielu. Predpokladá sa, že o nadobudnutie spoluvlastníckeho podielu bude mať záujem väčšinou len osoba, ktorá vlastní zvyšný spoluvlastnícky podiel k predmetnej veci.
- d) **súbor vecí a hromadná vec** - predmetom záložného práva môže byť aj hromadná vec a dokonca aj súbor vecí, ktorý sa neustále mení a v čase zriadenia záložného práva nie je možné jednotlivito identifikovať každú vec patriacu do súboru vecí (napríklad inventár predajne, zásoby surovín v určitom sklade).
- e) **podnik alebo jeho časť** - podnik ako aj časť podniku tvoriaca samostatnú organizačnú zložku (§ 487 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „ObchZ“) sú samostatnými predmetmi právnych vzťahov, s ktorými možno okrem iného disponovať (§ 476 ObchZ). Príslušné zákonné ustanovenie zároveň výslovne vymedzujú podnik ako spôsobilý predmet záložného práva (§ 151d ods. 1 ObčZ).

Podnikom sa rozumie súbor hmotných, ako aj osobných a nehmotných zložiek podnikania. K podniku patria veci, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré patria podnikateľovi a slúžia na prevádzkovanie podniku alebo vzhľadom na svoju povahu majú tomuto účelu slúžiť (§ 5 ObchZ).

- f) **pohľadávka** - predmetom záložného práva môže byť aj pohľadávka záložcu. Z pohľadu záložného práva môžu byť zaujímavé, napr. pohľadávky voči odberateľom záložcu (podnikateľu).

V tejto súvislosti je vhodné uviesť, že verejnoprávne pohľadávky (napr. daňové pohľadávky) majú zákonom obmedzenú prevoditeľnosť, a preto spravidla nemôžu byť predmetom záložného práva napríklad § 86 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

- g) **obchodný podiel** - obchodný podiel v spoločnosti s ručením obmedzeným predstavuje práva a povinnosti spoločníka a im zodpovedajúcu účasť na spoločnosti (§ 114 ods. 1 ObchZ).

Obchodný podiel môže byť predmetom len v prípade, ak spoločenská zmluva príslušnej spoločnosti s ručením obmedzeným neobsahuje zákaz prevodu obchodného podielu. Ak sa podľa spoločenskej zmluvy obchodný podiel prevádzať môže, ale takýto prevod je podmienený súhlasom valného zhromaždenia, vyžaduje sa takýto súhlas tiež na zriadenie záložného práva na obchodný podiel. Ak spoločenská zmluva predpokladá pri prevode obchodného podielu splnenie ďalšej podmienky, rovnaký podmienky musí byť splnená aj pre vznik záložného práva (§ 117a ObchZ).

- h) **cenné papiere** - cenný papier je peniazmi ocenený zápis v zákonom ustanovenej podobe a forme, s ktorým sú spojené práva podľa tohto zákona a práva podľa osobitných zákonov, najmä oprávnenie požadovať určité majetkové plnenie alebo vykonávať určité práva voči zákonom určeným osobám (§ 2 ods. 1 zákona č. 566/2001 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZCP“).

Medzi cenné papiere patria napríklad akcie, dočasné listy, podielové listy, dlhopisy, vkladové listy, pokladničné poukážky, vkladné knižky, kupóny, atď.

Oproti iným predmetom záložného práva sú cenné papiere špecifické v tom, že pokiaľ už sú zaťažené záložným právom, nemožno na ne zriadiť ďalšie záložné práva (§ 48 ods. 3 ZCP).

Vo vzťahu k akciám na meno, ktorých prevoditeľnosť stanovy podmieňujú súhlasom spoločnosti sa súhlas spoločnosti vyžaduje aj na zriadenie záložného práva k týmto akciám. Pokiaľ stanovy na prevod akcií na meno vyžadujú splnenie inej podmienky, je splnenie tejto podmienky nevyhnutné aj na vznik záložného práva. (§ 156 ods. 10 ObchZ)

- i) **Ochranné známky** - podľa ustanovenia § 21 ods. 1 zákona č. 506/2009 Z.z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov (Zákon o ochranných známkach) predmetom záložného práva môže byť aj ochranná známka.
- j) **Patenty** - podľa § 23 ods. 1 ustanovenia zákona č. 435/2001 Z.z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (patentový zákon) možno záložné právo zriadiť k patentu.
- k) **Topografie polovodičových výrobkov** - podľa ustanovenia § 13 zákona č. 146/2000 Z.z. o ochrane topografií polovodičových výrobkov v znení neskorších predpisov (Zákon o polovodičoch) môžu byť predmetom záložného práva aj Topografie polovodičových výrobkov.
- l) **Úžitkové vzory** - podľa § 22 zákona č. 517/2007 Z.z. zákon o úžitkových vzoroch v znení neskorších predpisov záložné právo možno zriadiť aj na úžitkový vzor.
- m) **Dizajny** - podľa § 23 zákona č. 444/2002 Z.z. o dizajnoch v znení neskorších predpisov môže byť predmetom záložného práva aj dizajn.

2.1.4 Postup pri zabezpečení pohľadávky

1. Prvým krokom pri zabezpečovaní pohľadávky je výber vhodného predmetu záložného práva.
2. Pri zriaďovaní záložného práva treba brať do úvahy najmä nasledovné skutočnosti:
 - a) či je možné vybraný predmet v zmysle zákona platne zaťažiť záložným právom
 - b) hodnotu zálohu (či hodnota pokrýva predpokladanú výšku zabezpečovanej pohľadávky a náklady na vykonanie záložného práva; v tejto súvislosti treba brať do úvahy skutočnosť, že jednu pohľadávku môže zabezpečovať aj záložné právo zaťažujúce niekoľko zálohov)
 - c) speňažiteľnosť zálohu (či v prípade výkonu záložného práva budú záujemcovia o kúpu zálohu a ako rýchlo sa môže záloh predať)
 - d) právny stav zálohu (či je zaťažený ťarchami, vecnými bremenami, inými záložnými právami, nájomné vzťahy, atď.)
3. Keďže jedna pohľadávka môže byť zabezpečená aj niekoľkými záložnými právami (zaťažujúcimi niekoľko zálohov), je vhodné využiť na zabezpečenie pohľadávky všetky zálohy, ktoré prichádzajú do úvahy. Inými slovami, pokiaľ má dlžník niekoľko majetkových hodnôt, ktoré by potenciálne mohli byť využité na zabezpečenie pohľadávky, je vhodné zriadiť záloh na každú z nich, aj keby ich predpokladaná hodnota presahovala predpokladanú hodnotu zabezpečovanej pohľadávky (hodnota zálohov sa môže v budúcnosti znížiť, treba brať do úvahy aj náklady výkonu záložného práva).

2.1.5 Zriadenie záložného práva

1. Záložné právo sa zriaďuje písomnou zmluvou medzi záložným veriteľom a záložcom (písomnú formu zákon nevyžaduje iba v prípade, ak je záloh odovzdaný záložnému veriteľovi).
2. Povinnými náležitosťami záložnej zmluvy sú:
 - a) označenie zmluvných strán
 - b) určenie pohľadávky, ktorá sa záložným právom zabezpečuje
 - c) určenie zálohu
 - d) určenie najvyššej hodnoty istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje (ak záložná zmluva neurčuje hodnotu zabezpečenej pohľadávky)
 - e) osvedčené podpisy (osvedčený podpis záložcu, v prípade že ide o nehnuteľnosti).
3. Časová náročnosť zriadenia záložného práva súvisí predovšetkým s vypracovaním textu zmluvy. Finančná náročnosť súvisí najmä s osvedčovaním pravosti podpisov záložcu prípadne s vyhotovením znaleckého posudku na hodnotu zálohu, ktorý sa často vyžaduje pri poskytnutí príspevku o NFP ako príloha zmluvy.
4. Podmienky pre uplatnenie záložného práva sú zároveň bližšie upravené v čl. 13 ods. 1 všeobecných zmluvných podmienok zmluvy o poskytnutí NFP.

2.1.6 Vznik záložného práva

1. Záložné právo vzniká jeho registráciou v príslušnom registri (pri hnutel'ných veciach môže vzniknúť aj ich odovzdaním). Prehľad evidencií záložného práva k niektorým veciam, právam, iným majetkovým hodnotám, k bytu a nebytovým priestorom:

Druh zálohu	Predmet zálohu	Register	Správca registra	Právna úprava
Nehnutel'nosti	byt	Kataster nehnuteľností	Príslušný okresný úrad, katastrálny odbor	162/1995 Z.z.
	nebytový priestor			
	pozemky			
	stavby			
	budúce nehnuteľnosti	Notársky centrálny register záložných práv	Notárska komora	323/1992 Zb.
Hnutel'né veci	námorné lode	Námorný register	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho	435/2000 Z.z.
	rozostavané nám. lode			
	námorné jachty			
	rekreačné nám. plavidlá			
	riečne plavidlá	Register plavidiel	Dopravný úrad	338/2000 Z.z.
	lietadlá	Register lietadiel	Dopravný úrad	143/1998 Z.z.
	ostatné hnutel'né veci	Notársky centrálny register záložných práv	Notárska komora	323/1992 Zb.
Cenné papiere	Listinné CP	Register záložných práv	Centrálny depozitár	566/2001 Z.z.
	Zaknihované CP	Register záložných práv pre CP evidované v registri emitenta		
	Zaknihované podielové listy podielových fondov	Register záložných práv pre CP, ktorých register emitenta je evidovaný depozitárom podielového fondu	Depozitár podielového fondu, alebo správcovská spoločnosť	
Právo	pohľadávky	Notársky centrálny register záložných práv	Notárska komora	323/1992 Zb.
Iné majetkové hodnoty	Obchodné podiely	Obchodný register	Okresný súd	513/1991 Zb. 530/2003 Z.z.
	Ochran. známky	Register ochr. známk	Úrad priemyselného vlastníctva	506/2009 Z.z.
	Patenty	Patentový register		435/2001 Z.z.
	Úžitkové vzory	Register úžit. vzorov		517/2007 Z.z.
	Dizajny	Register dizajnov		444/2002 Z.z.
	Topografie polov. výrobkov	Register topografií		146/2000 Z.z.
	Goodwill	Notársky centrálny register záložných práv	Notárska komora	323/1992 Zb.
	Podnik, časť podnik			
Súbor vecí a hromadná vec	-	Notársky centrálny register záložných práv	Notárska komora	323/1992 Zb.

2. Na vznik záložného práva na podnik (alebo jeho časť), práva k súboru vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt sa okrem registrácie v centrálnom registri záložných práv (pre vznik záložného práva ako celku) vyžaduje aj registrácia v osobitných registroch (pre vznik k jednotlivým súčasťam zálohu, pre ktoré to príslušný zákon ustanovuje – tak ako je uvedené v prehľade evidencií záložného práva k niektorým veciam, právam, iným majetkovým hodnotám, k bytu a nebytovým priestorom).
3. Náklady súvisiace so vznikom záložného práva predstavujú predovšetkým príslušné poplatky (napr. správny poplatok za návrh na vklad záložného práva do katastra nehnuteľností). Časový aspekt vzniku záložného práva súvisí predovšetkým s lehotou, v rámci ktorej je príslušný orgán povinný registráciu vykonať.

2.1.7 Postup pri výkone záložného práva

1. Postup pri výkone záložného práva závisí od dohodnutého spôsobu výkonu záložného práva v záložnej zmluve.
2. Výkon záložného práva možno v zmysle ustanovenie § 151j ods. 1 ObčZ uskutočniť nasledovnými spôsobmi:
 - a) spôsobom určeným v záložnej zmluve,
 - b) predajom zálohu na dražbe podľa zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (Zákon o dobrovoľných dražbách),
 - c) domáhať sa uspokojenia predajom zálohu v rámci výkonu rozhodnutia podľa osobitných zákonov (napr. zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov).
3. Pred začatím postupu podľa čl. 2.1.7 ods. 2 písm. c) má oprávnený subjekt povinnosť zabezpečiť si právoplatný a vykonateľný exekučný titul (exekučným titulom je aj právoplatné a vykonateľné rozhodnutie poskytovateľa vydané podľa § 41 zákona o príspevku z EŠIF alebo pohľadávka štátu z právoplatného a vykonateľného rozhodnutia príslušného orgánu vydávajúceho rozhodnutie o porušení finančnej disciplíny). Nevýhodami daného postupu sú najmä: časová náročnosť a nízka miera vykonateľnosti práva v podmienkach SR.
4. Nevýhodou prvého z vyššie uvádzaných spôsobov výkonu záložného práva môže byť zvýšená náročnosť na prípravu zmluvnej dokumentácie (záložnej zmluvy), ktorá by mala obsahovať detailnú špecifikáciu postupu pri výkone záložného práva. Z uvedeného dôvodu tento postup sa odporúča len v špecifických podmienkach, resp. pri špecifických predmetoch záložného práva ako sú cenné papiere.
5. Najviac využívaným a všeobecne odporúčaným spôsobom výkonu záložného práva je vykonanie dobrovoľnej dražby podľa zákona o dobrovoľných dražbách. Dobrovoľné dražby môže vykonať iba dražobník s príslušnou licenciou udelenou na základe Zákona o dobrovoľných dražbách podľa výberu záložného veriteľa. Zákon o dobrovoľných dražbách podrobne upravuje práva a povinnosti jednotlivých subjektov, podmienky a samotný proces realizácie dobrovoľnej dražby.
6. Časovú náročnosť podmieňujú najmä nasledovné úkony:

- a) oznámenie o začatí výkonu záložného práva dlžníkovi a záložcovi
 - b) zaregistrovať začatie výkonu záložného práva v notárskom centrálnom registri záložných práv (ak je záložné právo registrované v tomto registri), resp. zaslať jedno vyhotovenie oznámenia podľa predchádzajúcej vety okresnému úradu, ktorý začatie výkonu záložného práva vyznačí v katastri nehnuteľností
 - c) podľa ustanovenia § 151m ObčZ možno záloh predať najskôr po uplynutí 30 dní odo dňa oznámenia o začatí výkonu záložného práva záložcovi a dlžníkovi
 - d) uzavretie zmluvy o vykonaní dražby podľa § 16 Zákona o dobrovoľných dražbách
 - e) vyhotovenie znaleckého posudku podľa § 12 Zákona o dobrovoľných dražbách a zaslanie znaleckého posudku záložcovi najmenej 30 dní pred konaním dražby
 - f) podanie/nepodanie námietky proti ohodnoteniu predmetu dražby, resp. žiadosti vyhotovenia znaleckého posudku iným znalcom podľa § 12 ods. 5 Zákona o dobrovoľných dražbách
 - g) podpísanie oznámenia o dražbe záložným veriteľom a dražobníkom a jeho uverejnenie v registri dražieb najmenej 30 dní (resp. 15 dní v prípade opakovanej dražby) pred konaním dražby (§ 17 Zákona o dobrovoľných dražbách)
 - h) vykonanie obhliadky predmetu dražby podľa § 13 Zákona o dobrovoľných dražbách
 - i) úspešnosť dražby (resp. nutnosť vykonať opakovanú dražbu podľa § 22 Zákona o dobrovoľných dražbách, v prípade ak bola dražba ukončená z dôvodu, že nebolo pri dražbe urobené ani najnižšie podanie, alebo nebolo urobené najnižšie podanie ani po jeho znížení
 - j) podanie žaloby o neplatnosť dražby podľa § 21 Zákona o dobrovoľných dražbách.
7. Náklady dobrovoľnej dražby sú hradené z výťažku dražby.
8. Odporúčania pri zriaďovaní záložného práva:
- a) vybrať také majetkové hodnoty, ktoré možno platne zaťažiť záložným právom
 - b) pri výbere brať ohľad na hodnotu potenciálnych zálohov (možno vychádzať napr. zo znaleckých posudkov) a postupovať tak, aby hodnota zálohov primerane prevyšovala hodnotu zabezpečenej pohľadávky
 - c) zriadiť záložné právo na všetky majetkové hodnoty patriace dlžníkovi alebo tretím osobám, ktoré prichádzajú do úvahy tak, aby hodnota zálohov prevyšovala hodnotu zabezpečenej pohľadávky
 - d) preferovať také majetkové hodnoty, ktoré možno rýchlo speňažiť (dopyt po nich je väčší ako ponuka)
 - e) uprednostňovať majetkové hodnoty, ktoré nie sú zaťažené právami tretích osôb (t'archami, vecnými bremenami, inými záložnými právami, nájomnými vzťahmi).
 - f) pri výkone záložného práva štandardne (pokiaľ neexistujú špecifické okolnosti) využívať dobrovoľné dražby.

2.1.8 Zákonné obmedzenia pri uplatňovaní záložného práva

1. Ako už bolo uvedené vyššie, záložným právom možno zaťažiť iba prevoditeľný majetok. Verejnoprávne predpisy obsahujú aj ďalšie obmedzenia majetkových hodnôt spôsobilých byť predmetom záložného práva.
2. Napríklad podľa ustanovenia § 7a ods. 4 Zákona o majetku obcí nemôže obec zriadiť záložné právo na majetok obce, ktorý obec nadobudla podľa ustanovenia § 2b ods. 1 a § 2c predmetného zákona (majetok nadobudnutý pri prechode kompetencií v rámci reformy verejnej správy) a ktorý ku dňu prechodu majetku na obec slúžil na výchovno-vzdelávací proces v oblasti vzdelávania a výchovy a činnosti s nimi bezprostredne súvisiace a na zabezpečenie sociálnej pomoci a zdravotnej starostlivosti.
3. Zriadenie záložného práva na majetok obce môže podliehať súhlasu obecného zastupiteľstva (§ 9 ods. 2 písm. e) Zákona o majetku obcí).
4. Rovnako ani vyšší územný celok nie je oprávnený zriadiť záložné právo na majetok, ktorý nadobudol podľa ustanovenia § 3 ods. 1 a ustanovenia § 3a Zákona o majetku VÚC (majetok nadobudnutý pri prechode kompetencií v rámci reformy verejnej správy) a ktorý ku dňu prechodu majetku štátu na vyšší územný celok slúžil na výchovno-vzdelávací proces v oblasti vzdelávania a výchovy a činnosti s nimi bezprostredne súvisiace, na zabezpečenie sociálnej pomoci, zdravotnej starostlivosti a kultúrnej činnosti (ustanovenie § 8 ods. 4 Zákona o majetku VÚC).
5. Zriadenie záložného práva na majetok VÚC môže podliehať súhlasu zastupiteľstva vyššieho územného celku (§ 9 ods. 2 písm. e) Zákona o majetku VÚC).
6. Ustanovenia § 13a ods. 4 Zákona o správe majetku štátu výslovne zakazuje zriadiť záložné právo na majetok štátu, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje inak. Výnimkou z uvedeného ustanovenia tvorí zriadenie záložného práva na prevádzanom nehnuteľnom majetku štátu v záujme zabezpečenia úhrady kúpnej ceny kupujúcim, ktorým si banka alebo pobočka zahraničnej banky zabezpečuje svoju pohľadávku z úveru voči kupujúcemu.

2.1.9 Odporúčané percentá akceptovania z ceny ocenenia predmetu zabezpečenia

1. Pri aplikácii niektorých zabezpečovacích prostriedkov sa vynára otázka, ako finančne kvantifikovať (oceniť) predmet zabezpečenia, a v akej miere vstupuje predmetné finančné ocenenie do zabezpečenia veriteľovej pohľadávky, resp. záväzku dlžníka. Vo všeobecnosti je ustálený záver, že veci, práva, ako aj iné majetkové hodnoty menia v čase svoju hodnotu, čoho dôsledkom pre veriteľa môže byť zníženie hodnoty predmetu zabezpečenia a následné nedostatočné zabezpečenie svojej pohľadávky. Napríklad hnutel'né veci väčšinou strácajú na svojej hodnote ich používaním v závislosti od ich dĺžky životnosti, súčasne dochádza k morálnemu opotrebeniu, samotná speňažiteľnosť je takmer vždy nižšia ako prvotné ocenenie atď.
2. Z uvedeného vyplýva, že je vhodné, aby veriteľ pri zabezpečovaní svojich nárokov pristupoval s príslušnou opatrnosťou, a teda požadoval od dlžníka krytie (finančne ohodnotené) nad úrovňou hodnoty svojej pohľadávky (ak je to možné). Pri posudzovaní, akú cenu hodnoty predmetu zabezpečenia by mal veriteľ akceptovať, treba pristupovať vždy individuálne.
3. Všeobecne odporúčané percenta akceptovania poskytujú veriteľovi základné informácie pri výbere vhodného predmetu, resp. predmetov zabezpečenia s cieľom dosiahnutia

minimálne 100 %-ného krytia svojej pohľadávky (kumulatívne z odporúčaných akceptovaných percent z ceny ocenenia).

4. Prehľad najčastejšie využívaných predmetov zabezpečenia, ich ocenenie, ako aj všeobecne odporúčané % akceptovania z ceny ocenenia:

Predmet zabezpečenia	Špecifikácia predmetu zabezpečenia	Ocenenie (druh ocenenia závisí od jeho akceptovania veriteľom)	Odporúčané % akceptovania z ceny ocenenia
Pozemky	Stavebné	Znalecký posudok	80
	Orná pôda	Znalecký posudok	35
	Záhrady	Znalecký posudok	35
	Lesné pozemky	Znalecký posudok	35
	Zastavané plochy a nádvoría	Znalecký posudok	%, aké sú odporuč. pre stavby na danom pozemku
Obytné nehnuteľnosti	Byty	Znalecký posudok	80
	Domy	Znalecký posudok	80
	Určené na rekreáciu	Znalecký posudok	70
	Nedokončené	Znalecký posudok	-10% z odporúčanej akceptácie
Komerčné nehnuteľnosti	Hotely, motely, penzióny, ubytovne	Znalecký posudok	65
	Polyfunkčné a kancelárske budovy	Znalecký posudok	80
	Obchodné domy	Znalecký posudok	75
	Administratívne budovy	Znalecký posudok	75
	Budovy pre sociálnu starostlivosť	Znalecký posudok	50
	Výrobné budovy, haly a sklady	Znalecký posudok	60
	Garáže, dielne, malé obchody	Znalecký posudok	70
	Stavby zdravotníckych zariadení	Znalecký posudok	50
	Poľnohosp., lesné a vodné stavby	Znalecký posudok	50
	Ostatné rozostavané stavby	Znalecký posudok	50
	Technologické parky	Znalecký posudok, kúpna cena	50
Hnuteľný majetok	Motorové vozidlá	Znalecký posudok, kúpna cena	60
	Nákladné motorové vozidlá, autobusy	Znalecký posudok, kúpna cena	50
	Cestné motorové vozidlá, ostatné dopravné prostriedky a dopravné prostriedky na špecifické účely	Znalecký posudok, kúpna cena	45
	Poľnohospodárske stroje	Znalecký posudok, kúpna cena	45
	Stavebné, potravinárske, polygrafické a iné stroje.	Znalecký posudok, kúpna cena	50
	Hotové výroby, tovary, polotovary a suroviny atď.	Znalecký posudok, účtovná cena, komparatívne ohodnotenie	20
Pohľadávky		Menovitá hodnota v účtovníctve	60
Financie	Termín. vklady, vkladné knižky atď.		100
Ručenie		Výška záväzku, bonita ručiteľa	80
Banková záruka		Bonita banky (rating)	100

Cenné papiere		Rating, trhová a menovitá hodnota	95
Podnik		Hodnoty podielov a ziskovosti, znalecký posudok, účtovná hodnota	60

2.1.10 Záložné právo v prípade súbežného zakladania predmetu projektu v prospech financujúcej banky alebo financujúcej inštitúcie

1. V prípade, ak RO v rámci OP umožní zakladať predmet projektu nadobudnutý z NFP alebo jeho časti v prospech financujúcej banky alebo financujúcej inštitúcie, vzájomné vzťahy medzi RO a financujúcou bankou alebo financujúcou inštitúciou upraví osobitná zmluva medzi RO a financujúcou bankou alebo financujúcou inštitúciou.
2. Podmienka týkajúca sa záložného práva v prípade súbežného záložného práva v prospech RO a financujúcej banky, ktorá je v postavení prednostného veriteľa, ktoré sa týkajú práv a povinností prijímateľa sú osobitne upravené v čl. 13 ods. 1 všeobecných zmluvných podmienok zmluvy o poskytnutí NFP.

2.2 Ostatné druhy zabezpečovacích prostriedkov

2.2.1 Zádržné právo

1. Zádržné právo oprávňuje toho, kto je povinný vydať vec, na zadržanie predmetnej veci s cieľom zabezpečenia svojej pohľadávky voči tomu, komu je inak povinný vec vydať.
2. Vzhľadom na charakter zmluvného vzťahu pri poskytovaní NFP nie je uplatnenia tohto zabezpečovacieho prostriedku reálne využiteľné.

2.2.2 Zmluvná pokuta

1. Zmluvnú pokutu ako zabezpečovací inštitút záväzkového práva možno chápať ako zmluvnými stranami vopred dohodnuté peňažné plnenie pre prípad nesplnenia záväzku vôbec, alebo pre prípad porušenia akejkoľvek inej zmluvnej povinnosti. Účastník, ktorý túto povinnosť poruší je zaviazaný dohodnutú zmluvnú pokutu zaplatiť a to bez ohľadu na to, či oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda.
2. Ak nedôjde k porušeniu zmluvnej povinnosti, nemôžu nastať ani účinky zmluvnej pokuty, ktorá je viazaná na hlavný záväzok dohodnutý v zmluve.
3. Účelom zmluvnej pokuty je donútiť účastníka zmluvy pod hrozbou majetkovej sankcie k splneniu zmluvnej povinnosti a teda má hlavne preventívny a zabezpečovací charakter.
4. Charakteristické črty zmluvnej pokuty:
 - a) vznik je podmienený dohoda zmluvných strán na zmluvnej pokute
 - b) nutnosť písomného dojednanja
 - c) má peňažný charakter
 - d) potreba zrozumiteľnej formulácie zabezpečovacej povinnosti
 - e) nutnosť určenia výšky alebo spôsobu určenia (napr. jednorazová suma, v % z ceny, v zlomkoch z ceny, zo sumy, v % za časový úsek atď.)
 - f) závislosť od hlavného záväzku (od dohodnutej zmluvnej povinnosti, na ktorú sa viaže)

- g) je samostatný zabezpečovací inštitút, ktorý netvorí príslušenstvo pohľadávky.
5. Účastníkovi, ktorý porušil zmluvnú povinnosť vzniká povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda (§ 544 ods. 1 ObčZ).
 6. Veriteľ nie je oprávnený požadovať náhradu škody spôsobenej porušením povinnosti, na ktorú sa vzťahuje zmluvná pokuta, ak z dojednania účastníkov o zmluvnej pokute nevyplyva niečo iné. Domáhať sa náhrady škody presahujúcej zmluvnú pokutu je veriteľ oprávnený, len keď je to medzi účastníkmi dohodnuté (§ 545 ods. 2 ObčZ).

Vzťah zmluvnej pokuty a náhrady škody

7. Medzi zmluvnou pokutou a náhradou škody existuje súvislosť, ak oprávnenému vznikne v dôsledku porušenia povinnosti zabezpečenej zmluvnou pokutou škoda.
8. Zmluvná pokuta v zmysle vyššie uvedeného, ako aj v nadväznosti na ustanovenia ObčZ, ObchZ a judikatúru¹ má povahu paušalizovanej náhrady škody.
9. Možné alternatívy použitia zmluvnej pokuty v závislosti od vzťahu ku náhrade škody zo strany nároku oprávneného sú:
 - a) *nárok iba na zmluvnú pokutu*: zmluvnú pokutu chápeme ako paušalizovanú náhradu škody, t.j. neexistuje nárok na uplatnenie náhrady škody. Nastáva, ak zmluvné strany si v zmluve nedohodli vzťah zmluvnej pokuty k náhrade škody (§ 545 ods. 2 ObčZ). V prípade vzniku škody nemusí veriteľ preukazovať splnenie zákonných podmienok nároku na škodu, nárok si uplatní prostredníctvom zmluvnej pokuty.
 - b) *nárok buď na zmluvnú pokutu alebo na náhradu škody*, nutné dojednať v zmluve pri ustanoveniach o zmluvnej pokute. Veriteľovi dáva možnosť výberu, pri porušení zmluvnej povinnosti dlžníkom, toho nároku, ktorý považuje za vyšší, alebo za jednoduchšie preukázateľný.
 - c) *nárok aj na zmluvnú pokutu aj na náhradu škody*, nutné dojednať v zmluve pri ustanoveniach o zmluvnej pokute, najmä či oprávnený bude mať nárok na náhradu škody popri zmluvnej pokute, alebo iba v sume prevyšujúcej zmluvnú pokutu.
10. Pri voľbe vhodnej alternatívy oprávnený vychádza najmä z posúdenia výšky nároku na zmluvnú pokutu a náhradu škody, a jednoduchšej možnosti uplatnenia predmetného nároku.

Moderačné oprávnenie súdu

11. Súd môže neprimerane vysokú zmluvnú pokutu znížiť s prihliadnutím na hodnotu a význam zabezpečovanej povinnosti. Výšku zmluvnej pokuty, ktorá niekoľkonásobne prevyšuje právo, ktoré zabezpečuje, možno považovať za neúmernú sankciu, ktorá nie je nevyhnutná pre naplnenie zabezpečovacej funkcie zmluvnej pokuty.

Obmedzené použitie zmluvnej pokuty v zmysle zákona o príspevku z EŠIF

12. Oprávnenie dohodnúť zmluvnú pokutu v zmluve o NFP ustanovuje samotný zákon o príspevku z EŠIF, ktoré sa viaže na porušenie tých zmluvných povinností, za ktoré sa:

¹ rozsudok NS SR, sp.zn. 1 Obdo V93/2004 alebo rozsudok NS SR, sp.zn 1 Obdo V 119/2005

- a) neukladá sankcia v zmysle zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov (sankcie, ktoré sú príjmom štátneho rozpočtu),
 - b) nevykonáva finančná oprava,
 - c) neuplatňuje postup pri porušení pravidiel verejného obstarávania, dohoda o splátkach, ani dohoda o odklade plnenia uzavretá medzi prijímateľom a poskytovateľom.
13. Inštitút zmluvnej pokuty je zakomponovaný v článku 13 ods. 5 a 6 všeobecných zmluvných podmienok, ktoré tvoria prílohu č. 1 zmluvy o NFP. Uplatnenie zmluvnej pokuty v rozsahu upravenom zmluvou o poskytnutí NFP má primárne donucovací charakter vo vzťahu k plneniu povinností zo strany prijímateľa a nepredstavuje paušalizovanú náhradu škody. Z hľadiska úpravy zmluvnej pokuty preto ide primárne o prevenčný zabezpečovací prostriedok, ktorý neslúži na komplexné zabezpečenie pohľadávky.

2.2.3 Ručenie

1. Podľa právnej teórie a praxe je právna úprava ručenia v ObchZ komplexná a preto pre obchodné záväzkové vzťahy nemožno používať príslušné ustanovenia Obč.Z. Vzhľadom k tomu, že zmluva o poskytnutí NFP sa uzatvára podľa § 269 ods. 2 ObchZ, abstrahuje sa od príslušných ustanovení ObčZ vzťahujúcich sa k ručeniu kvôli komplexnosti úpravy v ObchZ.
2. Ručenie (ObchZ) je osobitý zabezpečovací inštitút, ktorý vzniká písomným vyhlásením osoby prijímajúcej ručiteľský záväzok, že uspokojí veriteľa, ak dlžník nesplnil vo vyhlásení vymedzený záväzok. Jedná sa o jednostranný prejav vôle ručiteľa, teda o jednostranný právny úkon, na ktorého vznik nie je potrebný súhlas (dohoda) veriteľa, ani dlžníka. V zmysle § 304 ods. 2 ObchZ možno ručením zabezpečiť aj záväzok ktorý vznikne v budúcnosti alebo ktorého vznik závisí od splnenia podmienky.
3. Ak dlžník nesplnil svoj splatný záväzok v primeranej dobe napriek písomnej výzve veriteľa, v ktorej ho vyzýval na splnenie záväzku, je veriteľ oprávnený sa domáhať splnenia záväzku od ručiteľa. Vyzvanie veriteľa voči dlžníkovi nie je nutné v prípade, ak ho veriteľ nemôže uskutočniť, alebo ak je zrejmé nesplnenie záväzku zo strany dlžníka (napr. vyhlásenie konkurzu). Ručiteľ môže voči veriteľovi uplatniť všetky námietky, na ktorých uplatnenie je oprávnený dlžník. Za ten istý záväzok môže ručiť aj viac ručiteľov, pričom každý z nich ručí za celý záväzok dlžníka.
4. V prípade, ak veriteľ vedie konanie o splnenie dlhu, môže viesť konania nezávisle s dlžníkom ako aj s ručiteľom.
5. Charakteristika ručenia:
 - a) písomné vyhotovenie vyhlásenia dlžníkovým ručiteľom voči veriteľovi
 - b) identifikovateľnosť dlžníkovho záväzku (napr. uvedením výšky záväzku, uvedením zmluvy, na základe ktorej záväzok vyplýva)
 - c) obsahovo vymedzené vyhlásenie ručiteľa, že splní záväzok za dlžníka, v prípade, ak ho nesplní dlžník.
 - d) platnosť záväzku, okrem:

- 1) ak záväzok dlžníka je neplatný len pre nedostatok spôsobilosti dlžníka brať na seba záväzky, o ktorom ručiteľ v čase svojho vyhlásenia o ručení vedel.
 - 2) ak záväzok vznikne v budúcnosti, prípadne je závislý od splnenia podmienky
 - e) závislosť od splnenia/nesplnenia záväzku dlžníkom
6. Inštitút ručenia možno použiť v podstate na zabezpečenie akéhokoľvek záväzku (či už platného, budúceho, alebo závislého od splnenia podmienky), pričom jeho použitie je pomerne často aplikované najmä ako ďalšieho podporného zabezpečovacieho prostriedku na zvýšenie istoty veriteľa, že dlžník splní svoj záväzok.

2.2.4 Banková záruka

1. Právna úprava inštitútu bankovej záruky je upravená výlučne v ObchZ, pričom právny poriadok SR prihliada na bankovú záruku ako na osobitý druh ručenia. Jej vznik je podmienený písomným vyhlásením banky v záručnej listine, že uspokojí veriteľa do výšky určitej peňažnej sumy podľa obsahu záručnej listiny, ak určitá tretia osoba (dlžník) nesplní určitý záväzok alebo sa splnia iné podmienky určené v záručnej listine.
2. Charakteristika bankovej záruky:
 - a) ručiteľom môže byť iba banka,
 - b) jednostranné písomné vyhlásenie banky voči veriteľovi vo forme záručnej listiny,
 - c) jedná sa o, tzv. ručenie za odplatu (dlžník zaplatí poplatky spojené s poskytnutím bankovej záruky, ako aj to, čo banka prípadne plnila),
 - d) v prípade, ak zo záručnej listiny nevyplýva niečo iné, tak:
 - 1) banka nemôže uplatniť tie námietky, ktoré by bol oprávnený uplatniť dlžník,
 - 2) banka môže uplatniť voči veriteľovi iba tie námietky, ktoré sú prípustné v záručnej listine,
 - 3) nevyžaduje sa výzva veriteľa, aby dlžník plnil svoju povinnosť,
 - 4) banka je povinná plniť svoj záväzok na základe písomného požiadania veriteľa výzvy a bez námietok.
 - e) možno zaručiť peňažnú aj nepenažnú pohľadávku,
 - f) pri nepenažnej pohľadávke sa predpokladá jej zabezpečenie do výšky určitej peňažnej sumy uvedenej v záručnej listine,
 - g) vzťah medzi bankou a dlžníkom sa spravuje podľa ustanovení o mandátnej zmluve.
3. Banky a pobočky zahraničných bánk pôsobiace na území SR podliehajú prísnej kontrole zo strany Národnej banky Slovenska, ktorá vykonáva dohľad nad finančným trhom, čo zvyšuje bonitu a dôveryhodnosť bankových inštitúcií. Aj preto je banková záruka považovaná za jeden z najkvalitnejších a najbezpečnejších zabezpečovacích prostriedkov.
4. Bankovú záruku môže potvrdiť aj iná banka, v tomto prípade môže veriteľ uplatniť nároky voči ktorejkoľvek z týchto bánk.

2.2.5 Zabezpečovací prevod práva

1. Úlohou zabezpečovacieho prevodu práva je zabezpečiť a motivovať dlžníka k splneniu záväzku formou dočasného prevodu práva dlžníka alebo tretej osoby v prospech veriteľa

(ďalej len „ZPP“). Základným prvkom ZPP je dočasný prevod práva na veriteľa s rozvázovacou podmienkou vzťahujúcou sa k splneniu zabezpečeného záväzku. Veriteľ sa stáva oprávneným z preveďeného práva až do doby splnenia záväzku dlžníkom a súčasne týmto zabraňuje dlžníkovi alebo tretej osobe (pred splnením záväzku), aby akokoľvek predmetným právom disponovali, ak sa zmluvné strany nedohodnú inak. Veriteľ nie je oprávnený preveďené právo previesť ďalej na inú osobu, ani zaťažiť v prospech inej osoby až do zániku ZPP. Splnením záväzku dochádza k prevodu preveďeného práva späť na toho, kto ho previedol na veriteľa. V prípade, ak je prevádzané právo zapísané v katastri nehnuteľností alebo v inom verejnom registri, veriteľ je povinný oznámiť dočasnosť prevodu práva v katastri nehnuteľností alebo v inom verejnom registri.

2. Charakteristika ZPP

- a) zmluva o ZPP musí byť uzatvorená písomne
- b) jednoznačne uvedené, že ide o ZPP, teda o dočasný, podmienený prevod práva, nie o prevod trvalý
- c) presná špecifikácia zabezpečovaného záväzku, ktorý je predmetom ZPP
- d) presná špecifikácia práva, ktoré sa prevádza na veriteľa
- e) práva a povinnosti účastníkov zmluvy k preveďenému právu počas trvania ZPP
- f) ocenenie prevádzaného práva v peniazoch (spôsob ocenenia závisí od toho, o prevod akého práva ide, napr. hnutel'né a nehnuteľné veci sa ocenia znaleckým posudkom, obchodný podiel účtovnou hodnotou, cenné papiere trhovou cenou, atď.)
- g) stanovenie spôsobu výkonu ZPP pre prípad, že dlžník svoj záväzok riadne a včas nesplní, a najnižšie podanie v prípade dobrovoľnej dražby
- h) zabezpečovaný záväzok nemôže byť záväzkom budúcim

3. Predmetom ZPP môže byť akokoľvek právo, ktorým možno disponovať, a ktoré má majetkovú hodnotu. Najčastejšie prevoditeľné práva v rámci ZPP sú:

- a) vlastnícke právo k hnutel'nej a nehnuteľnej veci
- b) právo k inej majetkovej hodnote (obchodný podiel², podnik, cenný papier atď.)
- c) právo k predmetom priemyselného vlastníctva (patenty, úžitkové vzory, dizajny, topografie polovodičových výrobkov, ochranné známky, označenia pôvodu výrobkov a zemepisné označenia výrobkov)
- d) práva z vecných bremien, užívacie práva, licenčné práva a pod.

4. Vzhľadom na komplikácie vyplývajúce z postavenia veriteľa ako ústredného orgánu štátnej správy, a v nadväznosti na zákony o správe majetku štátu, obcí, VÚC a ďalších (nutnosť spravovať, účtovne evidovať predmetné prevody práv a pohľadávok pri využívaní inštitútov zabezpečovacieho prevodu práva a zabezpečovacieho postúpenia pohľadávky) je využitie tohto typu zabezpečenia obmedzené.

² Pri ZPP k obchodnému podielu je nevyhnutné splnenie podmienok ustanovených pre prevod obchodného podielu v § 115 ObchZ, nesplnením uvedených podmienok obchodný podiel previesť nemožno

2.2.6 Zabezpečovacie postúpenie pohľadávky

1. Základným princípom zabezpečovacieho postúpenia pohľadávky je podmienené postúpenie pohľadávky z dlžníka (príp. tretej osoby) na veriteľa za účelom zabezpečenia veriteľovej pohľadávky, pričom nejde o postúpenie pohľadávky s cieľom trvalej zmeny veriteľa. Pôsobnosť tohto inštitútu nie je len v štádiu realizácie práva veriteľa na plnenie, pretože poskytuje veriteľovi istotu už pri samotnom vzniku záväzku. Postúpením pohľadávky na účely zabezpečenia inej pohľadávky dochádza k dočasnej zmene jej veriteľa.
2. Účelom je najmä motivovať dlžníka k splneniu záväzku, a súčasne zabrániť dlžníkovi, aby disponoval s pohľadávkou (postúpenou na veriteľa) pred splnením záväzku.
3. Vzhľadom k tomu, že ustanovenie o zabezpečovacom postúpení pohľadávky v ObčZ (okrem možnosti pohľadávku zabezpečiť postúpením pohľadávky dlžníka alebo pohľadávky tretej osoby na veriteľa) neupravuje žiadne ďalšie náležitosti, je nutné analogicky vychádzať z ustanovení o zabezpečovacom prevode práva (viď. odsek 2.2.5) ako aj z ustanovení o postúpení pohľadávky §524 a nasl. ObčZ.
4. Ak dlžník nesplní svoj záväzok riadne a včas, je veriteľ oprávnený začať výkon zabezpečovacieho postúpenia pohľadávky a postúpenú pohľadávku speňažiť spôsobom uvedeným v zmluve alebo dražbou podľa osobitného zákona.
5. Postúpiť možno v zásade každú pohľadávkou, okrem nasledovných skutočností:
 - a) pohľadávka, ktorá zaniká najneskôr smrťou veriteľa alebo ktorej obsah by sa zmenou veriteľa zmenil
 - b) pohľadávka, ktorá nemôže byť postihnutá výkonom rozhodnutia
 - c) ak by postúpenie odporovalo dohode s dlžníkom
6. Postúpenie pohľadávky je povinný postupca bez zbytočného odkladu oznámiť dlžníkovi. Ak postupca si neplní svoju oznamovaciu povinnosť, resp. v prípade ak postupník chce mať istotu naplnenia oznamovacej povinnosti postupcom, môže postupník preukázať dlžníkovi (napr. zmluvou o postúpení) postúpenie pohľadávky. Od momentu oznámenia postupcom, alebo preukázania postupníkom, je dlžník povinný plniť záväzok postupníkovi.
7. Vzhľadom na komplikácie vyplývajúce z postavenia veriteľa ako ústredného orgánu štátnej správy, a v nadväznosti na zákony o správe majetku štátu, obcí, VÚC a ďalších (nutnosť spravovať, účtovne evidovať predmetné prevody práv a pohľadávok pri využívaní inštitútov zabezpečovacieho prevodu práva a zabezpečovacieho postúpenia pohľadávky) je využitie tohto typu zabezpečenia obmedzené.

2.2.7 Zmenka

1. Podľa zákona č. 191/1950 Zb.(zmenkový a šekový) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov je zmenka individuálne emitovaný, obchodovateľný a prevoditeľný cenný papier, ktorý plní úverovú, platobnú a zabezpečovaciu funkciu. Na účely zabezpečenia pohľadávok ide o efektívny nástroj zabezpečenia pohľadávok, ktorého využitie je však limitované s ohľadom na postavenie osoby poskytovateľa. Z hľadiska využiteľnosti zmenky, ako druhu zabezpečovacieho prostriedku je však limitujúcim znenie § 26 ods. 2 zák. č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v platnom znení, ktorý znie takto: „*Rozpočtová organizácia*

a príspevková organizácia nie sú oprávnené ručiť za zaplatenie zmenky, vystavovať, nadobúdať a prijímať zmenky s výnimkou rozpočtovej organizácie, ktorou je ministerstvo financií pri správe štátneho dlhu a pri správe štátnych záruk podľa osobitného predpisu.... V kontexte výkladu tohto ustanovenia z úrovne gestora predmetnej právnej normy, využitie tohto zabezpečovacieho prostriedku je zákonom obmedzené.

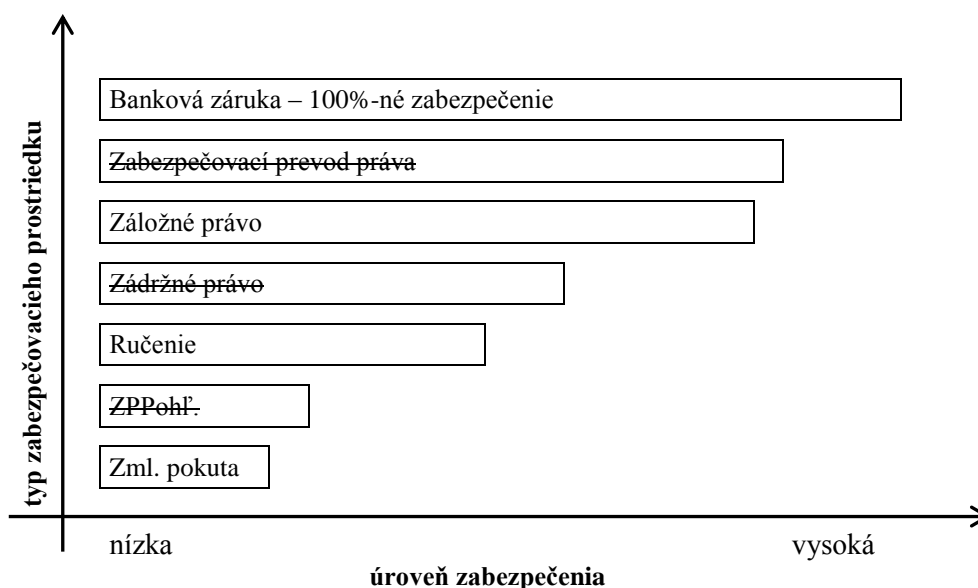
2.3 Výhody a nevýhody zabezpečovacích prostriedkov a ich úroveň zabezpečenia

DRUH ZP	VÝHODY	NEVÝHODY
Záložné právo	<ul style="list-style-type: none"> - možnosť uspokojenia pohľadávky zo zálohu, bez ohľadu na ostatný majetok dlžníka - široká aplikovateľnosť (predmetom zálohu môžu byť okrem vecí aj práva a iné majetkové hodnoty) - možnosť zabezpečiť aj budúce pohľadávky - záložcom môže byť dlžník, ale aj tretia osoba - finančná nenáročnosť (správne poplatky pri registrácii záložného práva v príslušnom registri, poplatky za overenie podpisov) - možnosť dohodnúť si výkon záložného práva v záložnej zmluve - náklady z dražby (dobrovoľnej) sú hradené z výťažku dražby - pomerne rýchly proces speňazenia zálohu pri využití dobrovoľnej dražby (v porovnaní s predajom zálohu v rámci exekučného poriadku), nakoľko sa jedná o mimosúdny predaj 	<ul style="list-style-type: none"> - obmedzené využitie pri verejnej sfére - riziko zníženia budúcej hodnoty zálohu (najmä hnutelných vecí) - riziko nespeňažiteľnosti zálohu (ak nikto nemá o kúpu zálohu záujem, prípadne nie je ani najnižšie podanie)
Zadržné právo	<ul style="list-style-type: none"> - možnosť uspokojenia pohľadávky zo zadržanej veci, ak dlžník ani dodatočne nesplní záväzok - nemusí byť zmluvne dohodnuté (jedná sa o jednostranný právny úkon veriteľa) - prednostné uspokojenie veriteľa z výťažku zo zadržanej veci pred iným veriteľom (aj záložným) 	<ul style="list-style-type: none"> - týka sa iba hnutelných vecí, ktoré má v držbe (oprávnenej) veriteľ, a ktoré je povinný vydať - musí existovať peňažná splatná pohľadávka
Banková záruka	<ul style="list-style-type: none"> - 100%-né zabezpečenie pohľadávky - časová úspora - plnenie nastáva na základe písomného požiadania veriteľa (výzvy) a bez námietok - možnosť uplatnenia aj na budúce pohľadávky (plynúce z nesplnenia podmienok) - možno zabezpečiť peňažnú aj nepeňažnú (musí byť určená suma v záručnej listine) pohľadávku - Banka nemôže uplatniť tie námietky, ktoré by bol oprávnený uplatniť dlžník 	<ul style="list-style-type: none"> - finančne náročný pre prijímateľa (najmä pre nové, začínajúce subjekty) - tlak banky, aby v záručnej listine boli „výhody“ obmedzené
Ručenie	<ul style="list-style-type: none"> - rozšírenie možnosti veriteľa domáhať sa plnenia nie len od dlžníka, ale aj od ručiteľa - možnosť zabezpečiť aj budúce pohľadávky - finančné nenáročný inštitút (náklady na overenie podpisu ručiteľa v jeho písomnom vyhlásení) - za ten istý záväzok môže ručiť aj viac ručiteľov, pričom každý z nich ručí za celý záväzok dlžníka. - veriteľ môže viesť konanie o splnenie dlhu nezávisle s dlžníkom a ručiteľom 	<ul style="list-style-type: none"> - úroveň ručenia je priamo úmerná bonite ručiteľa - bonita ručiteľa sa časom mení (môže výrazne klesnúť) - nie je vhodný ako samostatný typ ZP - uplatnenie predchádza písomnej výzvy veriteľa
Zmluvná pokuta	<ul style="list-style-type: none"> - prevenčný ZP pre prípad nesplnenia záväzku, resp. porušenia zmluvnej povinnosti - vhodným zadefinovaním existuje možnosť uplatniť nárok na zmluvnú pokutu, škodu, a obmedziť 	<ul style="list-style-type: none"> - neplní primárne zabezpečovaciu funkciu - súvisť s škodou - súd môže neprímerane

	moderačné oprávnenie súdu	vysokú pokutu znížiť - nie je vhodná ako samostatný ZP
Zabezpečovací prevod práva	<ul style="list-style-type: none"> - pomerne vysoký stupeň zabezpečenia (v závislosti od druhu prevedeného práva a jeho ceny) - možno previesť veci, práva, ako aj iné majetkové hodnoty - veriteľ sa stáva oprávneným (dočasne) z prevedeného práva - dlžník nemá možnosť disponovať predmetným právom - previesť právo môže aj tretia osoba - možno previesť aj práva z vecných bremien, užívacie práva, licenčné práva a pod. - prevedené právo možno realizovať iba na jedného veriteľa 	<ul style="list-style-type: none"> - nemožno zabezpečiť budúci záväzok - predmetné prevedené právo vstupuje (dočasne) do bilancie veriteľa (teda do evidencie majetku, do účtovníctva veriteľa)
Zabezpečovacie postúpenie pohľadávky (ZPPohl')	<ul style="list-style-type: none"> - veriteľ získava (dočasne) dvoch priamych dlžníkov - dlžník nemá možnosť disponovať predmetnou pohľadávkou 	<ul style="list-style-type: none"> - nie je vhodné ako samostatný ZP - bonita pohľadávky sa časom mení - nutnosť evidencie veriteľa v účtovníctve

2.4 Určenie vhodnosti zabezpečovacích prostriedkov

1. Úroveň zabezpečenia každého inštitútu je rozdielna, pričom jeho kvantifikácia je závislá od „kvality“ predmetu zabezpečenia, resp. bonity, ktorú predstavuje. Vzhľadom na vyššie uvedené výhody a nevýhody možno zoradiť úroveň jednotlivých ZP nasledovne, počnúc bankovou zárukou, ako 100 percentným zabezpečením pohľadávky veriteľa.

Použitie preškrtnutých zabezpečovacích prostriedkov nie je vhodné vzhľadom na komplikácie vyplývajúce z postavenia veriteľa ako ústredného orgánu štátnej správy, a v nadväznosti na zákony o správe majetku štátu, obcí, VÚC a ďalších (nutnosť spravovať, účtovne evidovať predmetné prevody práv a pohľadávok pri využívaní inštitútov zabezpečovacieho prevodu práva a zabezpečovacieho postúpenia pohľadávky), ako aj zo zrejmych dôvodov nemožnosti uplatnenia zádržného práva titulom neexistencie takého právneho vzťahu medzi prijímateľom a poskytovateľom, ktorý by zadržanie hnutelnej veci umožňoval.

3 Faktory vplývajúce na výber zabezpečovacieho prostriedku

1. Poznanie faktorov vplývajúcich na výber ZP vstupujú do rozhodovacieho procesu RO pre potreby dostatočného zabezpečenie pohľadávky poskytovateľa voči prijímateľovi, ktorá by mohla vzniknúť zo zmluvy o NFP. Systém riadenia EŠIF pre PO 2014-2020 predpokladá posúdenie najmä nasledovných faktorov:
 - a) charakter výstupov projektu
 - b) charakter prijímateľa
 - c) dĺžka trvania realizácie projektu a výška poskytovaného príspevku

3.1 Analýza výstupov projektu

1. Analýza výstupov projektu priamo nadväzuje na účel, na ktorý prijímateľ čerpá NFP. Najčastejším výstupom prijímateľov sú hnutelné a nehnuteľné veci (ako napr. stavby, samostatne hnutelné veci, dopravné prostriedky, pozemky atď.), ktoré sa vyznačujú vlastnosťami typu: jednoduchá prevoditeľnosť, pomerne jednoduché ocenenie, zrejma spôsobilosť byť predmetom obchodovania. Výstup môže mať aj nehmotný charakter (napr. software, oceníteľné práva atď.), preto poznanie výstupov prijímateľa je priam rozhodujúce pri posudzovaní vhodnosti a následnej aplikácii konkrétnych ZP.
2. Zmluva o poskytnutí NFP v čl. 13 všeobecných zmluvných podmienok vo vzťahu k zabezpečeniu pohľadávky výslovne ustanovuje, že zabezpečenie sa vykoná prednostne vo forme záložného práva, alebo inou vhodnou formou, ktorú bude poskytovateľ akceptovať.
3. Pokiaľ výstupom projektu sú veci, práva a iné majetkové hodnoty, ktoré sú spôsobilé byť predmetom zálohu, zabezpečenie sa vykoná formou záložného práva, prípadne ako doplnujúci zabezpečovací inštitút sa môžu využiť ostatné ZP.
4. Pokiaľ výstup projektu má nehmotný charakter, ktoré nie sú spôsobilé byť predmetom zálohu, je na prijímateľovi, aby poskytol také zabezpečenie, ktoré poskytovateľ bude akceptovať (v nadväznosti na podmienky stanovené vo výzve, v právnych dokumentoch a v zmluve o NFP), napríklad ručenie, bankovú záruku, záložné právo tretej osoby atď.
5. U prijímateľov, ktorých výstupy majú hmotný aj nehmotný charakter, odporúča sa okrem záložného práva (najčastejšie na hnutelný a nehnuteľný majetok) a ostatných ZP zvážiť možnosť uplatnenia záložného práva na podnik. Špecifické podniky využívajú v transformačnom procese špecifické aktíva, ktoré na jednej strane možno oceniť, možno na nich zriadiť záložné právo na hnutelnú, prípadne nehnuteľnú vec, no špecifickosť týchto zálohov môže mať za následok (v prípade zlyhania projektu) úplnú nepredajnosť. Napríklad na mieru vyrobené vodné turbíny, stroje na razenie tunelov, pozemky na ktorých stojí špecifický podnik atď. Cieľom záložného práva na podnik, prípadne obchodný podiel je zvýšiť atraktivitu predajnosti zálohu, ktorá môže napríklad na základe získaných licencií, oprávnení, dlhodobých objednávok zvýšiť hodnotu zálohu na požadovanú úroveň. Speňažiteľnosť stroja na razenie tunelov je oveľa nižšia ako podniku, ktorý vlastní z hnutelných vecí iba predmetný stroj, no má licenciu od banského úradu na razenie tunelov, má vybavené príslušné povolenia, oprávnenia, revízne správy, revízne skúšky, prípadne platnú objednávku na razenie atď. Vhodnosť a účelnosť využitia

záložného práva na podnik je treba vždy individuálne posúdiť vzhľadom na špecifiká prijímateľa, s cieľom zachovania hodnoty zálohu pre prípadné zlyhanie projektu.

3.2 Analýza charakteru prijímateľa

1. Predmetom analýzy charakteru prijímateľa je poskytnúť RO návod na zanalyzovanie skúmaného subjektu na základe vopred stanovených faktorov, ktoré ovplyvňujú proces rozhodovania RO pri voľbe použitia vhodného ZP. Analýzu možno rozdeliť na dva základné okruhy a to na :
 - a) sektorovú kategorizáciu prijímateľa
 - b) nefinančná analýza prijímateľa

3.2.1 Sektorová kategorizácia prijímateľa

1. Účelom sektorovej kategorizácie je zaradiť prijímateľa o NFP do všeobecne platných kategórií, ku ktorým sa vzťahujú konkrétne ZP, resp. ich možné použitie. Základným kritériom rozdelenia prijímateľov do jednotlivých kategórií nie je ani tak ich právna forma, ale súbor hodnôt, všeobecne záväzných právnych kódexov a zákonov, ktorými sa sledované subjekty riadia a obmedzenia, ktoré z daných predpisov plynú pri voľbe ZP. V zmysle vyššie uvedeného dochádza k nasledovnej kategorizácii prijímateľov:

a) *Ústredná správa*

- 1) ústredné orgány štátnej správy
- 2) ostatné ústredné orgány štátnej správy
- 3) vyššie uvedenými subjektmi zriadené štátne príspevkové a štátne rozpočtové organizácie
- 4) ostatné verejnoprávne subjekty zriadené zákonom v pôsobnosti vyššie uvedených subjektov

Zákon č. 278/1993 Z.z. (o správe majetku štátu) zakazuje zriadiť záložné právo na majetok štátu, ak osobitý zákon neustanovuje inak, okrem záložného práva, ktoré sa má zriadiť na prevádzanom nehnuteľnom majetku štátu v záujme zabezpečenia úhrady kúpnej ceny kupujúcim, ktorým si banka alebo pobočka zahraničnej banky zabezpečuje svoju pohľadávku z úveru voči kupujúcemu. Využitie ZP pri tejto kategórii, aj vzhľadom na ustanovenia zakotvené v zmluve o poskytnutí NFP nie je vhodné a je fakticky zákonom obmedzené.

b) *Územná samospráva*

- 1) obce
- 2) vyššie územné celky (VÚC)
- 3) obcou a VÚC zriadené príspevkové a rozpočtové organizácie zriadené
- 4) ostatné subjekty zriadené zákonom v pôsobnosti vyššie uvedených subjektov

Obce a VÚC:

Na majetok vo vlastníctve obce a na majetok vo vlastníctve VÚC, ktorý obce a VÚC nadobudli prechodom majetku štátu v rámci reformy verejnej správy a ktorý ku dňu prechodu slúži na výchovno-vzdelávací proces v oblasti vzdelávania a výchovy a

činnosti s nimi bezprostredne súvisiace a na zabezpečenie sociálnej pomoci a zdravotnej starostlivosti, nemožno zriaďovať záložné právo, ani zabezpečovací prevod práva, uskutočniť výkon rozhodnutia, konkurzné konanie a vyrovnacie konanie podľa osobitných zákonov.

Rozpočtové a príspevkové organizácie:

Pri použití ZP u rozpočtových a príspevkových organizácií obcí a VÚC je potrebné si uvedomiť, že ich zriaďovateľom je príslušná obec alebo VÚC, prípadne boli prevedené v rámci reformy verejnej správy na obce a VÚC a teda sú považované za právnické osoby obce, resp. VÚC, ktoré sú svojimi príjmami a výdavkami napojené na rozpočty obcí a VÚC (rozpočtové organizácie), alebo sú napojené na príslušné rozpočty príspevkom (príspevkové organizácie). Predmetné subjekty môžu vo vlastnom mene nadobúdať práva a zaväzovať sa odo dňa svojho zriadenia, no v prípade ak spravujú obecný alebo VÚC majetok, je potrebný súhlas obecného zastupiteľstva, prípadne zastupiteľstva VÚC pri nakladaní s majetkovými právami nad hodnotu určenú v zásadách hospodárenia, pretože využité ZP by sa priamo dotýkali obcí a VÚC a nie rozpočtových a príspevkových organizácií ako príjemcov NFP.

Spoločný podnik na základe koncesie:

Ak obec alebo VÚC na účel koncesie zriadia spoločný podnik (a obec alebo VÚC vložili svoj majetok ako vklad pri založení spoločného podniku) spoločne s koncesionárom, alebo ak spoločný podnik založil koncesionár, do ktorého základného imania bol na základe koncesnej zmluvy vložený majetok obce alebo VÚC, a súčasne je tento majetok nehnuteľný majetok (prioritný majetok), nemožno ho použiť na zabezpečenie záväzkov spoločného podniku, koncesionára alebo tretej osoby, ani previesť do vlastníctva iných osôb. Tento majetok nepodlieha ani výkonu rozhodnutia, exekúcii, nie je súčasťou konkurznej podstaty a ani predmetom likvidácie. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že použitie ZP priamo na spoločný podnik je možné uplatniť iba na ostatný majetok, t.j. na majetok, ktorý nie je prioritný.

c) Tretí sektor

Neziskové organizácie

Voľba vhodného ZP pri tejto kategórii je závislá od toho, kto je zakladateľom neziskovej organizácie a aký majetok užíva. V prípade, ak je zakladateľom alebo spoluzakladateľom štát (ústredná správa), využitie ZP nie je možné aplikovať na prioritný majetok, teda na tú časť majetku, ktorú vložil štát do neziskovej organizácie a ktorá je určená výlučne na zabezpečenie všeobecne prospešných služieb, a to z dôvodu právnej úpravy, kde v zmysle § 31a ods.2 zákona č. 213/1997 Z.z. (zákon o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby) prioritný majetok nemožno založiť ani ho inak použiť na zabezpečenie záväzkov neziskovej organizácie alebo tretej osoby, nemožno ho predať, darovať ani prenechať do nájmu alebo do výpožičky. Za prioritný majetok je považovaný aj taký majetok, ktorý môže nezisková organizácia užívať od štátu, obcí a VÚC. Ostatný majetok môže byť predmetom akéhokoľvek ZP.

Nadácie

Majetok nadácie sa skladá z nadačného imania (majetok zapísaný do registra nadácií), nadačného fondu (peňažné prostriedky, ktoré nie sú súčasťou nadačného imania alebo ostatného majetku) a ostatného majetku nadácie (peňažné prostriedky, cenné papiere, ako aj iné majetkové práva a iné majetkové hodnoty oceníteľné peniazmi.). Nadačné imanie nemožno zaťažiť ani použiť na zabezpečenie záväzkov nadácie. Nadácia zodpovedá za svoje záväzky celým svojím majetkom okrem prostriedkov nadačného fondu vytvoreného na plnenie individuálne určenej humanitnej pomoci pre jednotlivca alebo skupinu osôb, ktoré sa ocitli v ohrození života alebo ktoré potrebujú naliehavú pomoc pri postihnutí živelnou pohromou. Ak správca nadácie nezašle ministerstvu vnútra do 15 dní od vytvorenia nadačného fondu písomnú zmluvu alebo rozhodnutie správnej rady o vytvorení nadačného fondu vytvoreného na plnenie individuálne určenej humanitnej pomoci pre jednotlivca alebo skupinu osôb, ktoré sa ocitli v ohrození života alebo ktoré potrebujú naliehavú pomoc pri postihnutí živelnou pohromou, nadácia zodpovedá za svoje záväzky aj prostriedkami tohto nadačného fondu.

Občianske združenia

Za občianske združenia sa v zmysle zákona o združovaní občanov považujú spolky, spoločnosti, zväzy, hnutia, kluby a iné občianske združenia, ako aj odborové organizácie. Pri občianskych združeniach neexistujú žiadne obmedzenia použitia ZP.

d) Subjekty súkromného sektora

V tejto kategórii subjektov neexistujú žiadne obmedzenia použitia ZP.

Aj v prípade, ak na strane prijímateľa neexistujú obmedzenia vo vzťahu k uplatneniu ZP, obmedzenia môžu pri tomto type subjektov vyplývať z postavenia RO ako veriteľa (viď popis jednotlivých zabezpečovacích inštitútov).

3.2.2 Nefinančná analýza prijímateľa

1. Účelom analýzy je posúdenie takých nefinančných faktorov, ktoré majú za úlohu upozorniť poskytovateľa na prípadnú potrebu zvýšenia miery zabezpečenia. Jedná sa prevažne o nasledovné faktory:
 - a) žiadateľ nemá žiadnu skúsenosť s čerpaním zdrojov z EÚ
 - b) žiadateľ je pomerne novo založený subjekt bez podstatnejšieho majetku
 - c) žiadateľ zabezpečuje spolufinancovanie projektu v plnej, prípadne v podstatnej miere úverom z banky alebo inej finančnej inštitúcie
 - d) nedostatok komplexných informácií, údajov, dokumentov (napr. žiadateľ nemá uzavretú účtovnú závierku (ÚZ) aspoň za 2 predchádzajúce roky + priebežnú za príslušný rok, ÚZ za predchádzajúce roky nie je zverejnená v registri účtovných závierok, chýbajú poznámky k ÚZ, formalisticky prijatá spoločenská zmluva,
 - e) nedostatok manažérskych schopností a zručností.
2. Analýzou vyššie uvedených faktorov by poskytovateľ mal zvážiť z dôvodu opatrnosti využitie takých ZP, aby minimalizovali riziko vzniku straty (v prípade zlyhania projektu), a súčasne aby ZP neodradzovali žiadateľa od snahy získať NFP.
3. Pre zvýšenie miery zabezpečenia je možné využitie všetkých ZP, s obmedzeniami vyplývajúcimi z platnej právnej úpravy. Pokiaľ to majetkovo-hodnotová situácia

prijímateľa umožňuje, je vhodné vychádzať z odporúčaných percent akceptovania z cien ocenenia prípadného predmetu zabezpečenia uvedených v časti 2.1.9 tohto metodického pokynu. Teda ak je možné dosiahnuť väčšie zabezpečenie ako poskytnutá výška NFP, je žiaduce, aby sa postupovalo podľa časti 2.1.9.

4. Je možné uvažovať (nie požadovať), pre zvýšenie dôveryhodnosti prijímateľa, o ručení, ako dodatočnom ZP s ručiteľským záväzkom konateľa, člena predstavenstva, alebo iného štatutára v iných právnych formách prijímateľa, ktoré by bolo viazané na splnenie odkladacej podmienky, ktorá by bola zmluvne dohodnutá. Záväzok by vznikol len v prípade, ak by boli splnené konkrétne podmienky (napr. porušenie iba konkrétnych povinností, ktoré by znamenali nezrovnalosti, podstatné porušenie zmluvu atď.). V obdobnej podobe by bolo možné uvažovať aj pri aplikovaní záložného práva.

3.3 Dĺžka trvania realizácie projektu a výška poskytovaného príspevku

1. Vo všeobecnosti platí, že čím je projekt náročnejší na realizáciu, a to nie len z finančného hľadiska ale aj z časového, tým narastá riziko zlyhania predmetného projektu. Hlavné faktory posudzovania sú:
 - a) zvýšená administratívna náročnosť dlhodobých projektov (vzniká v dôsledku plnenia informačných, komunikačných a súčinnostných činností, predkladania monitorovacích správ projektu, obstarania vstupov atď.),
 - b) výrazné zníženie hodnôt hnutelných zálohov v priebehu niekoľkých rokov v dôsledku vzniku novších technológií, užívaním predmetných vecí, amortizáciou (najmä dopravných prostriedkov, strojov, prístrojov, počítačov, notebookov a ich súčastí atď.),
 - c) predpoklad postupného vyplácania schváleného NFP (odporúčané postupné zriaďovanie záložného práva, pričom hodnota zálohu musí byť rovná alebo vyššia ako súčet už vyplateného NFP a tej časti, ktorú prijímateľ žiada vyplatiť), prípadné využitie ďalších ZP,
 - d) predpoklad predfinancovania alebo zálohovej platby (odporúčané využívanie bankovej záruky na zabezpečenie zálohovej platby, prípadne ručenia alebo záložného práva).

4 Záver

1. Z dôvodu zvýšenia úrovne zabezpečenia budúcich pohľadávok z príspevku, resp. budúcich pohľadávok z rozhodnutia je žiaduce pri úprave pravidiel na úrovni jednotlivých OP zvážiť využitie všetkých dostupných foriem zabezpečenia, ktoré je možné uplatniť u konkrétnych prijímateľov. Ako vhodné riešenie sa naskytuje využitie širšieho zálohu pri záložnom práve, ako napr. záložné právo na súbory vecí a hromadnú vec, na podnik alebo jeho časť, na obchodný podiel atď. Obdobne využívanie ručenia alebo bankovej záruky umožňuje zvýšiť efektivitu zabezpečenia a súčasne motivuje prijímateľa k splneniu zmluvne dohodnutých podmienok.
2. Využívanie zabezpečovacích prostriedkov je možné použiť nie len na súkromný a tretí sektor, ale v obmedzenej miere aj na orgány územnej samosprávy (obce, mestá, VÚC, nimi zriadené, resp. v ich pôsobnosti rozpočtové, príspevkové organizácie a ostatné subjekty).

3. Hlavným cieľom má byť zvýšenie úrovne zabezpečenia prihladnuc na špecifiká konkrétneho prijímateľa, aby pohľadávka bola v akejkoľvek časti realizácie projektu zabezpečená v maximálnej možnej miere vo vzťahu k prijímateľovi.
4. S ohľadom na charakter OP a posúdenie faktorov vplývajúcich na výber zabezpečovacieho prostriedku RO zohľadní odporúčania a informácie uvedené v tomto metodickom pokyne pri nastavení pravidiel pre zabezpečenie pohľadávok v rámci OP.